

Základní informace

PhDr. Jana Poláková, Ph.D.

Moravské zemské muzeum – Etnografický ústav

Tel.: 542 422 380 (8-14h); 702 051 300

E-mail: jpolakova@mzm.cz

Konzultační hodiny: út 12-15 h, EÚ (ÚEE), po
domluvě mailem

- Terminologie
- Národnostní menšiny ČR:
 - historie, demografické údaje
 - oborový zájem o danou menšinu
 - kultura, společnost

Terminologie

- Etnikum = národ, etnická skupina, kmen
- Menšina = početně malá skupina se společnými kulturně-historickými nebo sociálními rysy; status závislý na prostoru, kde žije
 - statistická – pouze početně daná na základě určité charakteristiky
 - sociálně-psychologická – za menšinu se považuje

- etnická – národ, vymezený jazykem a kulturou, nemusí být státotvorná
- národnostní – úředně uznaná etnická menšina
- jazyková
- náboženská
- Identita – totožnost, určení i sebeurčení daného subjektu
- osobní
- skupinová – pocíťovaná x připisovaná

- Migrace = pohyb skupiny lidí nebo jednotlivců z jednoho místa do druhého s úmyslem krátkodobého nebo dlouhodobého usazení
 - nucená – politická, ekonomická, náboženská, válečná, přírodní katastrofa
 - dobrovolná – pracovní, řetězová, „neimigrační“, inovační

- Integrace

proces začlenění do majoritní společnosti při zachování vlastní kultury menšiny, jehož se zúčastňují rovnocenně obě strany

- Asimilace

proces začlenění do majoritní společnosti spojený s částečnou nebo úplnou ztrátou kultury menšiny, obvykle iniciovaný jednou stranou

- Akulturace

vzájemné přebírání a splývání dvou odlišných kultur

- Segregace

částečné nebo úplné vyloučení ze společnosti a společenského dění; ze strany menšiny nezáměrné; sociální i územní; pasivita

- Separace

ze strany menšiny záměrné vyloučení ze společnosti, doprovázené často snahou o státní samostatnost; aktivní přístup

- Autonomie

politická samospráva omezená na určité území

- Federace

spojení několika svéprávných států v jeden;
státní a federální moc

- Diskriminace

rozlišování lidí, nejčastěji v negativním slova smyslu, na základě (ne)příslušnosti k nějaké skupině nebo ideologii, které vede k znevýhodnění

- Xenofobie

Projev chování, které spočívá v nedůvěře, odporu nebo nepřátelství k určité skupině.

- Rasismus

Politická ideologie postavená na nerovnosti na základě biologických (rasových) odlišností, tvrdí, že odlišný vývoj ovlivňuje schopnosti a možnosti různých skupin; zjednodušené vysvětlení sociální nerovnosti

- Apartheid

označení pro politiku rasové segregace, nejznámější na J Afriky, kdy evropské obyvatelstvo utiskovalo politicky, ekonomicky, kulturně i rasově místní

- Genocida

úmyslné a systematické zničení, celé nebo částečné, etnické, náboženské nebo národnostní skupiny

- Holocaust (šoa)

speciální označení pro genocidu židů za 2. světové války, dnes se používá v širším významu i pro další za války systematicky vyvražděvané skupiny (Romové)